ANUL III No. 83 — 4 PAGINI — 5 LEI — JOI 30 SEPTEMBRIE 1943

TRANSNISTRIA

GAZETĂ PENTRU LUMINAREA POPORULUI

Direcția, Redacția și Administrația: București I. — Strada Sărindar Nr. 5-7-9 Tel. 3.84.30

APARE JOIA

Abonamente pe timp de un an: Autorități și Instituții . . . 1000 lei De sprijin . . . . . 500 lei

LIBERTATEA ARTELOR IN TRANSNISTRIA

Provincia românească dela Est de Nistru a cunoscut în ultimii doi ani un regim de libertate, care și în domeniul înfăptuirilor artistice n'au întârziat să-și arate roadele.

In mod experimental s'a făcut dovada, că arta, această plantă delicată, prosperează și se fortifică numai sub soarele libertății adevărate: atmosfera de seră și lumina conditionată sub care au crezut bolșevicii că vor dezvolta o artă în limite permise de principiul politic sau pentru a justifica un regim temporar de dominație, a favorizat eflorescența, unui gen de artă minor, excelent ca mijloc de propagandă, însă deloc rezistent unei judecăți obiective.

Saloanele expozițiilor de pictură la Odesa, în cele 1500 tablouri expuse toamna aceasta arată că în acest oraș și pretutindeni în Transnistria, un curent de nestânjenită creație, de afirmare puternică a personalității artistice și de temeinică muncă își face loc, favorizat de regimul care și-a făcut un titlu de glorie din a proteja și asigura libertatea de gândire și înfăptuire artistică.

A lăsa un temperament să se exprime în infinitele moduri de expresie însuși acest fapt constitue un act creator, care așează pe un înalt plan de înțelegere stăpânirea dela care purcede.

Numai sub această oblăduire, prezentă și totuși retrăgându-se sfios în fata personalității artistului căruia secole de cultură europeană i-au creat mitul desăvârșitei autonomii, arta isi poate regăsi marile ei elanuri, spațiile largi, complexul de atitudini și perspective, din care o cap'odoperă isi trage substanța, modelată de geniul individualității creatoare.

Apoi izolarea în care s'au complăcut bolșevicii aproape douăzeci și cinci de ani față de statele europene a urmărit scopuri, cari dacă din punct de vedere politic, pot fi înțelese și justificate, din punct de vedere artistic această izolare a însemnat o catastrofă.

Ruperea bruscă a contactului cu frământările artistice apusene din marile centre de cultură a dus în mod necesar la o limitare de teme, de inspirații, de problematică, la o uniformizare primejdioasă din punct de vedere al calității.

E adevărat că la un moment dat, aceasta, la începutul revoluției, artiștii ruși s'au văzut în situația rară în istorie de a începe o nouă epocă, de a construi cu modestele lor unelte un început, un fundament pe care ar fi trebuit să se ridice schelăria realizărilor artistice viitoare.

Ca doctrină și propagandă era minunat în practică însă n'au rezultat decât o serie de incercări noul, unele poate interesante, nedepășind nici în celelalte domenii de artă, acest prim stadiu experimental.

A nu te depărta de linia comunistă, a te contopi cu ea, este consemnul creatorilor de artă în Rusia.

A-ti descoperi dreapta linie de evoluție, a te regăsi pe drumul adevărat al posibilității proprii e un țel căruia artistul european închină cele mai grele eforturi ale sale.

Freamătul creator din Transnistria în plin război, sub cerul senin al artei, o naștere din nou ca artiști liberi stimați pentru libertatea nemărginită ca însăși arta, ce le stă la dispoziție.

Artistului nu-i rămâne decât să se folosească din plin de această libertate; și bănuim că pictorii transnistrieni, profesori și elevi — judecând după cantitatea de producție, se află în faza exuberanței creatoare, a năvalei de energie, acumulată în ani de restricții și silnicie a unui regim politic excesiv de autoritar.

Posibilitățile de traiu pe care administrația românească le-a asigurat au contribuit în aceiași măsură la favorizarea creațiilor artistice.

A servi pe artist pentru a se realiza cât mai deplin — acesta e principiul care a stat la baza politicei românești față de creatorii de artă.

Expozițiile deschise în străinătate cu ajutorul statului, acordare de burse în marile centre de artă din Apus, posibilitatea fiecărui artist de a lua contact cu străinătatea — unii petrecându-și anii de ucenicie în Italia, Franța sau Spania — și mai ales grija ca viața materială a artistului să fie asigurată — a înlesnit mult mișcarea artistică dela noi în anii după războiu.

La Odesa întâia recoltă se anunță bogată; suntem încredințați că anii viitori vor arăta în mod evident progresele făcute sub noul regim, cu respectul lui pentru artă și pentru individualitatea creatoare.

Ion Dinconu

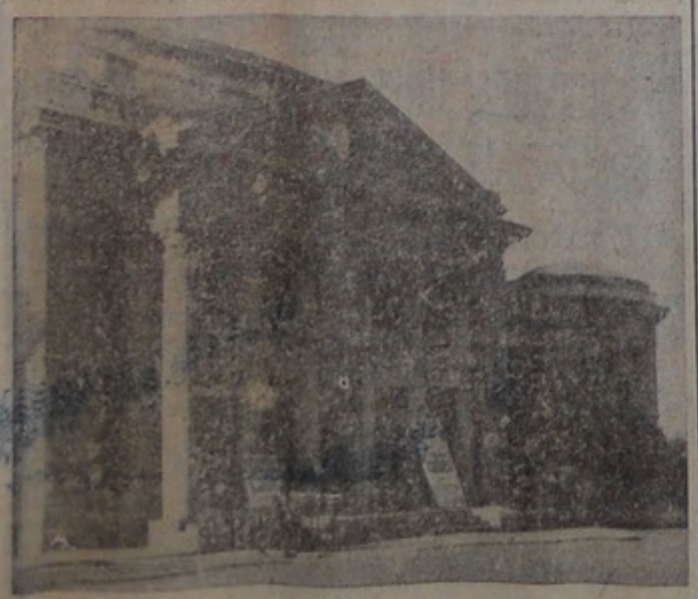

Una dintre realizările românești în orașul Golta: Teatrul centrului de propagandă

TREI ANI DELA SEMNAREA PACTULUI TRIPARTIT

Posturile noastre de radio au comemorat Luni 27 Sept. a. c. seara, împlinirea a trei ani dela semnarea Pactului Tripartit.

La orele 9.40 postul București a transmis următorul mesagiu:

Azi se împlinesc trei ani dela semnarea Pactului Tripartit de către Marele Reich German, Italia și Japonia.

Excelența Sa D-l von Ribbentrop, Ministrul de Afaceri Străine al Marelui Reich German, Ducele Mussolini și Ministrul de Externe al Japoniei, au rostit cu acest prilej cuvântări în cari au arătat sensul acestui pact creat pentru o ordine nouă și pace durabilă în lume.

Funcțiunea îndeplinită de Pactul Tripartit pentru ordinea europeană și pentru popoarele aderente ca și pentru apărarea Europei împotriva comunismului și a prăbușirii, au fost puse în lumină cu acest prilej.

România a aderat la Pactul Tripartit în toamna anului 1940 prin semnătura Mareșalului Antonescu care a angajat România în acest Pact de unitate și de ordine în fața primejdiilor.

Poporul Român a făcut de atunci tot ceeace legile de onoare și datoriile față de noi înșine au cerut, iar soldatul român s'a bătut și se bate pentru un viitor sigur al Patriei noastre.

Comemorând împlinirea a trei ani dela semnarea Pactului Tripartit în România, vorbește D-l Prof. Mihai Antonescu, Vice-Președintele Consiliului de Miniștri și Ministrul de Afaceri Străine al României, aducând un mesaj asupra semnificației zilei de azi, așa cum au adus toți miniștrii de afaceri străine ai țărilor aderente Pactului Tripartit, chemați să spună cuvântul lor asupra acestei împrejurări.

Cuvântul d-lui Prim-Ministru Prof. Mihai Antonescu, rostit la posturile noastre de radio

„Marele Reich German a închinat azi, prin cuvântarea Excelenței Sale d-lui von Ribbentrop, o amplă considerare a Pactului Tripartit din 27 Septembrie.

Este prin urmare nefolositor să reluăm principiile de ordin mondial sau considerațiile politice generale, înfățișate de Ministrul Afacerilor Străine al Reichului, mărginindu-ne să evocăm sensul aderiunei României la acest Pact.

In 1940, România se găsea — în răscrucea sa de destine europene, de invazii și imperialisme — singură, părăsită, neînțeleasă.

O națiune, care n'a disprețuit niciodată legile istoriei, ci a slujit istoria:

Un pământ, care era sinteza seculară, a două mii de ani de suferințe românești și care exprimă, prin însăși unitatea lui naturală, o funcțiune europeană de echilibru, împlinind, în acelaș timp de veacuri, aspra sarcină a teritoriilor de margine ale Europei:

Un Stat, care nu aspira atunci decât la o conservare demnă și dreaptă a independenței naționale, înfruntând toate vicisitudinile, — a fost supusă atunci celei mai grave erori istorice și celei mai nedrepte părăsiri și loviri.

Fără nici o provocare, fără nici o justificare și împotriva unor obligații formal asumate la 9 Februarie 1929 și 3 Iulie 1933, Guvernul Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice a ocupat atunci Basarabia, Bucovina și regiunea Herța a Moldovei noastre.

In tragica noastră izolare, năvălirea teritoriilor din Răsărit a făcut ca Neamul românesc să-și piardă atunci și alte granițe, a căror cauzalitate trebue aflată în imposibilitatea de apărare față de agresiunea din răsărit fără ca să primejduim toată existența noastră națională, sud-estul și echilibrul însuși al Europei.

Popor latin, formând aripa din răsărit a acestei bătrâne rase, care a dat civilizației atâtea așezări de glorie, noi nu puteam totuși — fără a ne trăda trecutul și a ne primejdui viitorul — să renunțăm la funcțiunea noastră de viață, la misiunea noastră de civilizație în această regiune europeană, dar mai ales nu puteam abdica dela dreptul de existență națională, care este sensul vieții ficărula dintre români.

Singuri, părăsiți, loviți, în 1940 — generația de azi, Mareșalul Antonescu și noi toți, cei care purtăm răspunderile destinului românesc, nu puteam sta cu brațele pe piept, atunci când milioane de români cădeau în robie străină, ca să asteptăm

D. PROF. MIHAI ANTONESCU

ceasul când ființa noastră națională ar fi fost stinsă de invazie, pământul nostru — pământ pentru care au murit Voievozii și au luptat Regii — să înceteze de a mai fi pământ al Europei, al istoriei și al onoarei sale.

FIINDCĂ AVEM CONȘTIINȚA CĂ ACI, IN ARCUL CARPATIC, IN MAREA NEAGRĂ ȘI LA DUNĂRE, MĂRUNȚI ȘI SOBRI, NOI SUNTEM O PUNTE DE REAZIM A BĂTRÂNELOR INSTITUȚII ALE CIVILIZAȚIEI, AI CĂREI GARDIENI SUNTEM LA GURILE DUNĂRII.

Noi nu trăim numai pentru noi, oricât este de legitim ca un popor să aspire a-și stăpâni propriul său destin; dar noi trăim și pentru a împlini un rost istoric, pe care l-au avut altă dată Dacii și legiunile bătrânei Rome, ca și Principatele de mai târziu și Regatul: misiunea de popor de margine al Europei, care de atâtea ori a primit pe trupul lui toate dramele prin care a trecut Istoria bătrânul nostru continent.

Pământul nostru este și pământ al Europei, iar sângele pe care l-am dat deajunsul veacurilor, adesea tot pentru Europa a fost, oricât de scump l-am plătit noi.

Noi nu suntem un teritoriu supus unor legi anonime de geografie universală, ci o funcțiune care explică pentru ce împotriva tuturor cotropirilor și a tuturor imperialismelor, noi ne-am păstrat totuși ACI, ființa noastră, renăscându-ne adesea din cenușe, prin puterea noastră nebănuită de viață, ca și prin înțelegerea Europei, care a văzut adesea în pământul nostru o adevărată chee de destine europene.

Scopul aderiunii României la Pactul Tripartit

In încercarea neîndurată și nedreaptă din vara anului 1940, Mareșalul Antonescu a rezemat existența noastră națională și continuitatea istorică a rostului nostru european, pe singura putere care reprezenta, în împrejurările din 1940, un baraj împotriva expansiunei din răsărit și un element de coheziune și siguranță, prin care ordinea noastră socială să poată fi păstrată, echilibrul claselor, liniștea vieții, dreptul omului și al proprietății, să poată fi apărate.

Aceasta este semnificația aderiunei României la Pactul Tripartit, în împrejurările din 1940.

Fără ca să micșorez sensul acestui act, afirm că el n'a reprezentat numai o poziție de politică externă, — pentru că politica externă se cheamă alegerea între două ipoteze istorice, o hotărâre între două posibilități de destin, pe când noi nu aveam decât una; — ci mai ales un act de conservațiune, de apărare a ordinei sociale în fața anarhiei și a prăbușirei totale, adică un adevărat act de conservațiune socială și a elementelor naționale, fără de care continuitatea istorică nu putea fi pentru Statul nostru.

Cât a fost de departe gândul de a face din această aderiune un act de violență sau o luare de poziție mondială — chiar și împotriva acelora care ne făcuseră victima agresiunii lor și cărora le dateram prăbușirea Statului și a Neamului—o dovedește faptul că la 29 Noembrie 1940 — câteva zile după aderiunea noastră la Pactul Tripartit, în instrucțiunile date prin telegrama Nr. 70.818, cerem ministrului nostru Gafencu la Moscova să comunice:

1. Că aderiunea noastră la Pact nu poate fi privită ca un act în contra U.R.S.S.-ului;

2. Că suntem gata și azi, ca și în trecut, a face totul pentru a normaliza raporturile noastre cu U.R.S.S.

In loc de înțelegere — deși noi o ofeream după ce pământul ne fusese răpit după ce 4 milioane de supuși ai țărei luseseră nedrept trecuți în ocupația U. R. S. S.-ului, iar granițele celelalte ne luseseră prăbușite și Statul amenințat, — drept răspuns la voința noastră, chinuită dar onestă, de înțelegere, patru ostroave de pe Dunăre ne-au fost ocupate cu forța. In acelaș timp, Ministrul Rusiei la București cerea formal dreptul de control al traficului Dunării maritime prin vase rusești, până la Brăila, iar între 1 și 2 Ianuarie 1941, vasele rusești au încercat repetat să pătrundă cu forța în apele noastre teritoriale. In sfârșit, neîncetate incursiuni de aviație, între Aprilie și Iunie 1941, au fost urmate de concentrarea masivă a 30 Divizii de Infanterie, 8 Divizii de Cavalerie

(Continuare în pag. 2-a)

Dincolo de Nistru

Acum, când bat drumurile Moldovei de peste Nistru, mi se pare că nu fac decât să cercetez dacă harta lucrată de mine, curând după ce ne-am așezat în acest pământ, este sau nu este de încredere. Valea se apropie de Tighina într'o coliură largă par'că numai ca să primească podul, și se duce apoi pe ici, încolo. Mergem bine înăuntrul unui podiș mănos până să dăm de niște case care ar vorbi de vecinătatea unui oraș. Le lăsăm și pe ele și înaintăm mai departe. Atunci Tiraspolul, capitală într'o vreme a republicei moldovenești, nu este, cum știusem noi, la apă, ci adânc în ges? Greșisem, însemnându-i unde l-am însemnat? Astăzi, Transnistria este o parte de țară, cu hărți pe care le întâlnești în toate locurile. Te oprești în fața lor pe pereți sau te apleci pe mese, unde stau sub sticlă. Atunci, acum doi ani, era altfel. Pe hărțile noastre vechi ținutul dintre Nistru și Bug abia avea câteva nume. Orașele și satele, unele le mai cunoșteam, dar altele se ascundeau în veșmânt rusesc. Nu găseam sub el numele adevărat moldovenesc. Pe tot acest cuprins, pe de altă parte, se deschideau sute de școli românești. Nu puteam nici să le trimitem dela București harta României, pe care învățătorii și școlarii tocmai ce-i privea mai cu seamă, locurile de acasă, nu le descopereau și nici să le lăsăm hărțile de altădată rusești, unde noi eram numai o culoare de margine între alte optzeci, câte ieșiseră la o socoteală limbile și republicele acestor State Unite, puse împreună cu sabia și cu japca, ale Eurasiei.

Tocmai se lucran hărți noui ale României. Cele vreo 2000 de sate din Basarabia și Bucovina, state un an sub cutropire sirelnă, și le pierduseră pe toate, arse sau făcute, pres la Inirarea școlilor. N'aveam un număr vechi atât de mare ca să le înlocuim dintr'odată. La fel se prăpădiseră sutele de mii de cărți românești din biblioteci. De aceea, întâia poruncă pentru Casa Școalelor, după ce țara isbutise să se întregească la Răsărit, a fost să dea acestor mii de școli chipul văzut al României și limba ca un fagure de miere a celor mai buni scriitori ai ei. Niciodată, par'că nici după 1918, așezământul nostru n'a avut o activitate editorială ca o rupere de zăgaz în mijlocul liniștei și încercăm și noi, în ce ne privea să-l umplem și să-l apărăm mai bine decât ieri, cu bunuri sufletești. Altii, cei cari nu știau ce știam noi, au jucat toată această activitate editorială poate numai ca o aflare în treabă, atunci când silințile ar fi trebuit îndreptate în întregime în altă parte. Printre vagoanele cu soldați și muniții, care băteau zi și noapte căile Nistrului, se strecurau însă tot mai dese vagoanele cu cărți și hărți. Golurile au fost încetul cu încetul acoperite. Am trecut și mai încolo peste Nistru, unde chiar vecinul, care nu ne fusese niciodată prieten, a găsit destul români ca să facă din ei un stătulet aparte în conglomeratul de republici sovietice. Puneam stăpânire pe ceva ce el însuși recunoscuse că era de altă ființă decât pământurile și oamenii din prejur. Când era vorba de hărți, lucrul se arăta prea grabnic pentru ca să mai putem întrebuința mijloacele obișnuite. Am chemat într'o zi pe d. Smochină la mine, de loc din Mahalaua Dubăsarilor și cunoscător ca nimeni altul al întregii Transnistrii, și ne-am apucat să ticluim împreună ceeace ne trebuia.

Ne înconjuraserăm, firește, de harta Marelui Stat Major rus și de harta fostei Republici moldovenești, dar ne-am ajutat mai ales cu știința locurilor acestui membru de onoare al Academiei Române. N'aveam o planșetă sau o masă atât de mare și atunci am așternut foile pe podele și ne-am întins și noi pe jos, peste ele. Așa s'a făcut în câteva ceasuri întâia hartă pentru școli a Transnistriei. Ea are toate numirile, nu în forma pe care o cunoșteau și astăzi administrația, ci așa cum le folosesc moldovenii localnici. Este o Transnistrie țărănească, în veșmântul ei vechi, de sute de ani.

Astăzi străbat toată acea întindere, cu harta în mână, întrebând și punând alături. Tiraspolul părea rupt de râpa Nistrului și așezat sus pe podiș, numai pentru că fluviul îl întâlnea mai de vale, la alt capăt al potcoavei în care intrasem. Nu greșisem. Uite oameni arși de soare, care se întorc dela plajă! Toate orașele dela mare până aici au nume care aminesc pe vechii locuitori, dinainte să se reverse popoarele Asiei, să înece și să plece. Odessa vorbește de colonia elineasă așa chemată. Ovidiopol, de locul de exil al lui Ovidiu, pe care rușii îl credeau pe malul Limanului, Tiraspol este așezarea de pe Tyras numele din geografia greco-romană a Nistrului. Când s'au înfipt, ca să nu se mai retragă, pe aceste locuri, în 1791, stăpânii de ieri erau destul de noui. Petru cel Mare făcuse, cu optzeci de ani înaintea numai, o expediție de încercare, zădărnicită de o neașteptată înfrângere. Se rezemase pe Dimitrie Cantemir, care l-a împărtășit soarta și s'a despărțit astfel pentru totdeauna de țara lui și a strămoșilor. Noi eram aici mai de mult decât celălalți. Am înainte o sală din Muzeul de Arheologie dela Odessa. Este într'adevăr înflorătoare față de celelalte, de secția egipteană, cu mumiile ei, de secția preistorică, cu gorganele și cu scheletele sgârcite, de săpăturile dela Olbia și dela Petreni, cu o lume desgropată din mărunțelele pământului, pe care o cunoșteam. Ea se prelungește în Dobrogea noastră și pe Dunăre, dând la iveală aceleași mărturii de viață. Aici a fost adăpostit și bourul Moldovei, stema lui Ștefan cel Mare de deasupra porții de intrare dela Cetatea Albă, până când a putut fi însfârșit ridicat și înfors acasă, abia anul trecut. N'am să uit niciodată fața schimbată de bucurie a profesorului Radu Vulpe când a intrat la mine, în odaia de lucru dela Casa Școalelor, ca să-mi spună că acel minunat cap de zimbru a fost adus și că se află în București. Fusese însărcinat, împreună cu alți arheologi din țară să ridice din acest muzeu arheologie al Odesei tot ce era al nostru și se găsea acolo fără drept. Mă număram printre cei care suspinasem după aceasta bucată de sculptură minunat stilizată și mă întrebasem acum câțiva ani, dacă puteam trage nădejde să o mai avem vreodată. Mi se făcuse bucuria s'o aflu printre cei

Emanoil Bucuța

(Continuare în pag. 3-a)

O stupărie la o fermă din Județul Ananiev

CREDINȚĂ ȘI NEAM

TÂLCUL EVANGHELIEI

DAȚI ȘI VI SE VA DA!

— LUCA. CAP. VI. VERS. 35-38 —

După ce rostise „Fericările" — pe care le auziți cântate cu evlavie în bisericile noastre la fiecare Leturghie — Iisus a dat sfaturi oamenilor, cum să se poarte între ei și să-și facă binele fără să țină seamă că unul este prieten, iar altul dușman.

Și a zis Domnul:

„Ci iubiți pe dușmanii voștri, faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb, și răsplata voastră va fi multă și veți fi fii Celui Preaînalt, că el este bun către cei nemulțumitori și răi.

Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv.

Nu judecați și nu veți fi judecați; nu osândiți și nu veți fi osândiți; iertați și veți fi iertați.

Dați și vi se va da. Turna-vor în sânul vostru o măsură bună, îndesată, clătinată și plină să se verse, căci cu ce măsură măsurați, cu ea se va măsura și vouă".

Despre aceste porunci ale Domnului am mai vorbit acum câtva timp; dar e bine și folositor să ne oprim asupra lor cât mai des. Dacă am face acest lucru în fiecare clipă a vieții noastre, tot n'am avea timp destul ca să sorbim toată nesfârșita lor înțelepciune. Căci de fiece dată înțelegem ceva mai mult și găsim un sprijin nou pentru sufletul nostru sbuciumat de gânduri, de întrebări și de doruri.

Mult suflet, multă inimă, multă stăpânire de sine îți trebue, ca să fii bun creștin, după poruncile Domnului. Puterea aceasta se dobândește prin necontenita cercetare a învățăturii Mântuitorului nostru Iisus Christos, prin înțelegerea și respectarea ei.

Toată râvna noastra trebue s'o depunem întru cunoașterea și priceperea cuvântului Domnului. Și tot nu-i destul. Peste toate, e nevoe de voința tare, cât mai tare, de a-și îndeplini cuvântul, adică de a trăi și a face așa cum spune el.

Iată, de pildă, Iisus a zis că trebue să iubim pe dușmanii noștri și să facem bine fără să nădăjduim nimic în schimb. Ei, bine, vă dați seama câtă tărie sufletească îi trebue omului pentru ca să facă acest lucru. Nu numai să nu te răzbuni, să nu faci rău dușmanului tău, ci să-l privești cu dragoste, făcându-i binele numai din plăcerea de a face bine către semenii tăi.

Tu nu ai dreptul să judeci și să osândești cu cugetul tău mărginit pe oamenii tăi, căci poți să greșești. Să lași aceasta pe seama Atotputernicului. Cel mult, ești dator să dai sfaturi drepte acelora cari ți-au greșit, cu dorința de a-i îndrepta pe calea cea dreaptă a Domnului.

Și dacă „Cel Preaînalt este bun către cei nemulțumitori și răi" — precum a grăit Iisus — ce ne-ar îndreptăți oare pe noi să fim tocmai dimpotrivă?

Poporul nostru are o vorbă tare înțeleaptă și care, de bună seamă, este isvorîtă din adâncul sfintei evanghelii. El zice: „Fă binele și-l aruncă în mare". Adică, dacă ai făcut binele, nu aștepta să ți se întoarcă cu răsplată, căci nu de aceea l-ai făcut. Răsplata cea mai mare să-ți fie mulțumirea ta sufletească, mulțumirea că ai săvârșit un lucru plăcut lui Dumnezeu.

Milostenia nu alege. Ea se împarte tuturora, fără deosebire. Precum Dumnezeu o împarte deopotrivă tuturor fiilor săi, tot așa și noi trebue să fim milostivi cu tot aproapele nostru. Dumnezeu nu are o măsură aparte după care să răsplătească faptele oamenilor. Măsura atârnă de noi, oamenii și suntem liberi să ne alegem una mai mică sau una mai mare.

Iisus zice: „Căci cu ce măsură măsurați, cu ea se va măsura și vouă". Va să zică, iubiți creștini, măsura o alcătuesc înșeși faptele noastre. Mult dai, mult ți se dă. Puțin dai, puțin ți se dă. Or, când știm asta, nu e oare înțelept să alegem măsura cea mai mare, pentruca și răsplata faptelor noatre să fie dintre cele mai mari?

O, frații lor, gândiți-vă ce fericită ar fi lumea, dacă s'ar purta cu credință după învățătura cea dumnezeească! Dați-vă silința să fiți cât mai desăvârșiți creștini, ca să dobândiți fericirea veșnică a sufletului vostru.

Gh. Dinconu

SANATORII POPULARE

Grija de sănătatea poporului este printre cele dintâi preocupări ale guvernului Țării. Pe cât permit vremile excepționale pe care le trăim, s'au sporit simțitor mijloacele de prevenire a boalelor și de luptă împotriva lor. A fost mărit numărul medicilor la sate, studenții medicinești au fost obligați să meargă în mijlocul norodului, numărul paturilor spitalelor comunale și județene a fost deasemeni mărit.

In actiunea de combatere a tuberculozei pe care o duce Ministerul Sănătății, s'a făcut mult. Pe lângă cele 4.000 de paturi ce se găseau în 1940 în sanatoriile de tuberculoși, s'au mai adăogat 4.000 prin sanatoriile construite în ultimii trei ani.

De curând s'au inaugurat sanatoriile din Vaslui și Tecuci, unde vor găsi adăpost și îngrijire civilizată 300 de bolnavi. Prin deschiderea acestor lăcașuri de luptă contra oftice s'a făcut un pas înainte spre realizarea de sanatorii în fiece județ, dovedit fiind că tratamentul tuberculozei se poate face cu mai mulți sorți de izbândă cât este aproape de locuința bolnavului.

TREI ANI DELA SEMNAREA PACTULUI TRIPARTIT

(Urmare din pagina I-a)

și 14 Brigăzi motorizate, pe linia Prutului, cu dispozitive operative cărora noi nu le puteam opune la acea epocă decât 7 Divizii.

De ce am pornit lupta în răsărit

Când la 22 Iunie 1941, armatele Marelui Reich German au pornit acțiune în contra U. R. S. S.-ului, Mareșalul Antonescu și armata noastră au plecat alături de aceia care constituiseră singura chezășie a existenței noastre naționale împotriva acelora care ne-o primejduiseră.

Patru milioane de români așteptau ceasul acestei isbăviri, pe care singuri nu am fi putut-o dobândi niciodată, după cum n'am fi putut sta atunci cu brațele pe piept, pentru ca în liberarea pământurilor noastre și pentru onoarea noastră să lupte alții, ori câtă recunoștință le-am purta că ne-au ajutat drepturile.

Prin aceasta, pământurile Moldovei noastre au fost liberate prin lupta începută la 22 Iunie 1941 și prin respectul ce am știut să-l dăm de atunci legilor de onoare ale războiului.

Noi avem conștiința că nu suntem un popor de răspunderi mondiale, deși nu ne lipsește răspunderea de civilizație.

Și nici unul român nu-i trece prin minte că lupta aceasta este un război de agresiune pe care România îl duce împotriva Marei Rusii.

Românii au simțul măsurii, după cum îl au pe aceia al onoarei.

Dar cu cât un popor este mai mare, cu atât respectul său pentru legile dreptății și ale conviețuirii popoarelor trebue să fie mai sacru.

Pentru că nu poate să existe ordine internațională fără respectul independenței și teritoriilor naționale, după cum nu poate să fie liniște în lume, până când viața internațională nu va fi din nou rezemată pe dreptul la viață, la libertate și la onoare, al fiecăruia.

Popoarele mari pe care se reazimă civilizația lumii, au mai mult datoria să respecte acest principiu decât cele mici. Acestea din urmă însă n'ar merita nici dreptul la libertate, nici onorarea de a aparține civilizației, nici beneficiul de a trăi în comunitatea internațională, dacă și-ar face din destinul lor un simplu instrument trădător pus la dispoziția destinului altora sau ar prini ca pământul lor să fie coridor pentru interese străine și pentru propria lor dezonoare.

Ne-am prins în această luptă pentru apărarea existenței noastre și a unității pământului românesc care este legea noastră de veacuri și avem conștiința că nici o putere și nici o lege din lume nu poate să ne împiedice la reintregirea dreaptă a pământurilor și dreptății noastre.

După cum avem conștiința că dacă n'am fi făcut așa, am fi trădat nu numai chemările de răspundere ale conservării și conștiinței românești, nu numai legile de onoare ale istoriei și ale misiunei noastre europene, dar am fi primejduit însăși existența noastră latină și am fi lăsat să se scurgă peste trupul nostru frânt, valul, până la Bosfor și la Adriatică.

Aceasta ar fi însemnat prăbușirea popoarelor înconjurătoare, a tuturor vecinilor noștri, și a instituțiilor pe care se reazimă independența lor națională, libertatea și onoarea fiecăruia, clasele, proprietatea și familia.

Am fi devenit astfel instrumentele anarhizării acestei regiuni a Europei, în loc de apărători ai ei.

Am crezut, dimpotrivă, că afirmarea dreptului de libertate și de viață al națiunilor mici și mijlocii din această regiune și formarea unei sinteze de conștiință pentru apărarea existenței și independenței naționale de grup, reprezintă realități pentru care merită să trăești și să lupți și fără de care viața nu merită să fie trăită.

Acesta a fost însuși sensul voinței noastre de aderiune din 1940: UN ACT DE CONSERVARE POLITICĂ A INDEPENDENȚEI NAȚIONALE PENTRU NOI, DAR ȘI PENTRU SUD-ESTUL CONTINENTULUI ȘI BALCANI, PE CARE SE REAZIMĂ ECHILIBRUL EUROPEI ȘI AL LUMII.

In împrejurările grele și aspre pe care le străbate civilizația și omenirea azi, când lumile, rasele și continentele stau față în față, mobilizând pe câmpul de bătaie geniul și bogățiile lor, pentru care s'au trudit veacurile, noi românii, avem conștiința că n'am făcut nici un act care să adâncească prăpastia care desparte azi pământul, ci am făcut totul pentru ca — chiar prin suferința și sângele nostru — să putem apăra bazele unității europene și bătrânele instituții ale civilizației.

Europa și lumea înfățișează azi un spectacol dureros.

Proprtu vorbind, nu este un război, ci asistăm la o adevărată dramă a civilizației noastre, după cum suntem desigur înmărmuriți în fața tragicei încercări a latinității, căreia întristătoarele evenimente din Italia i-au fost ultima față.

Crize interioare și crize internaționale, ciocniri ideologice și grave deslănțuiri de forțe economice, stau azi față în față.

Suntem în plină deslănțuire a unui conflict de rase și de clase pe care nu l-a mai cunoscut lumea.

Europa, această bătrână insulă de tradiții, acest monument nevăzut de gândire, care a dăruit lumei vârsta de aur și a fost purtătoarea torțelor veșnice, este azi frământată, amenințată.

Și totuși Europa trebue să trăiască!

Fără ea, desechilibrul raselor și al continentelor ar târî civilizația și lumea într'un haos de sute de ani, întorcând în rândurile noastre luptele fratricide ale Evului Mediu și barbaria sfârșitului antichității.

Suntem o generație care trăește cel mai grav și cel mai mare destin.

De conștiința și de puterea noastră depinde dacă prăvălim în moarte sau salvăm și ridicăm spre vesnicie tezaurul forțelor spirituale și bunurile civilizației tehnice — clădite de veacuri leagănului creștin al vieții noastre europene, pentru ca să le știm merita azi.

Noi românii avem conștiința că am făcut totul pentru a ne împlini datoria. .

Și ne păstrăm cu același realism încrederea, puterea și hotărîrea de a ne urma drumul până la capăt pentru libertate, pentru întregirea hotarelor și independența noastră; căci dacă n'am face așa, noi am trăda legile pământului românesc și poruncile strămoșilor noștri prăvălind temelia de viață a acelora care trebue să ne urmeze și care trebue să stăpânească destinul românesc".

CENTRUL TRANSNISTRIAN DE MOTO-CULTURĂ SINGURENI-VLAȘCA

In doi ani de zile, ținutul de dincolo de Nistru a devenit un vast șantier de muncă, de energie și de muncă românească.

In interiorul său, agricultura a prosperat mereu, iar industria s'a refăcut de pe urmele dezastrului și s'a desvoltat la maximum.

Paralel cu această muncă și cu aceste preocupări, Guvernământul Transnistriei a arătat aceiași atenție și față de Țară, prin impulsul economic nou creat, reprezentat prin magazinele sale de desfacere, care duc o luptă surdă cu specula, fie pe valea Prahovei, fie în București sau Brăila și Galați, încadrate în Serviciul Comercializării. Pe de altă parte, un mare număr de funcționari au descongestionat cadrele administrației interioare, plecând acolo.

Alături de aceste realizări se situează activitatea în domeniul agricol. Guvernământul Transnistriei și-a propus o operă de maturitate și de grea răspundere, prin mecanizarea agriculturii în Câmpia Dunării.

Intr'adevăr, într'un timp scurt, cu inițiativă proprie, cu materiale proprii, cu greutăți mari, Guvernământul Transnistriei și-a ajuns ținta.

„Geniul Rural" transnistrian, condus de d. ing. Ivan, a avut sarcina realizării acestei opere. Astfel au luat naștere centrele de motocultură din județul Dolj, Romnicul Sărat, cuprinzând peste 400 de tractoare de toate mărimile pentru ridicarea agriculturii, prin simplificarea muncii și a materialelor.

De altfel, populația agrară a rămas pe deplin mulțumită de acest ajutor, făcut cu sacrificii pe care cei mai mulți nu le cunosc.

Un centru model, de acest gen, este cel dela Singureni-Vlașca, unde s'au arat în primăvară și vară peste 35.000 ha. cu precădere la văduve și orfani de război, totdeauna sub prețul oficial. S'a lucrat zi de zi cu peste 400 de tractoare majoritatea transnistriene. Aceste mașini au fost singurele care spre neîncrederea multora au putut lucra în timpul secetei din ultimele luni. Tot pe aceste tractoare s'a făcut o adevărată școală de conducere, spre a se putea forma tractoriști români. In bună măsură s'a reușit.

La Singureni-Vlașca, a fost ridicat un centru model, cu un parc de mașini, cari impresionează atât prin număr dar și prin calitate.

S'a înființat un atelier mecanic propriu pentru mașini.

Ceiace ese din comun rămâne felul de a administra, care păstrează constant și continuu, amprentele și specificul școalei din Transnistria. Lucrătorii au dușuri speciale, iar dormitoarele sunt curate. Centrul de motocultură Singureni posedă și o brutărie, care acoperă nevoile lucrătorilor.

ȘTIRI DIN JUDEȚUL GOLTA

Activitatea bisericească în județul Golta este din ce în ce mai intensă în mijlocul populației localnice, care primește cu însetare cuvântul Domnului.

Din punct de vedere liturgic, s'au oficiat slujbe în fiecare sărbătoare, la care au luat parte puțini credincioși din cauza campaniei agricole, la care preoții au participat prin îndemnuri.

In comunele unde sunt Căminuri Culturale, s'au ținut șezători cu caracter moral-religios și naționale.

Din rapoartele subprotoereilor de raioane, se constată că s'au inspectat toate parohiile, unde s'a constatat că preoții își fac datoria cu prisosință, iar enoriașii sunt dornici de cultura româno-creștină care se relevă prin serviciul de colportaj susținut de Misiunea din Odesa și prin preoții Misionari.

In județ activează 19 preoți veniți din țară și 14 localnici, care s'au încadrat în ritmul vieții românești. Toate bisericile sunt redate cultului însă chiar în starea aceasta se continuă cu reparațiile și amenajările necesare după cum urmează: Redate cultului 35 biserici și 11 case de rugăciuni. In reparație radicală 5 biserici.

Pe ziua de 29 Iulie a avut loc conferința subprotoereilor, unde au discutat bunul mers al vieții religioase, morale și administrative din județ. In cursul lunei Iulie s'au ținut cursurile cu învățători localnici, unde s'a predat religia, după programul trimis de Misiune. S'a constatat că învățăturile bisericii ortodoxe sunt bine primite de acești oameni, care până acum 2 ani eran necunoscători și refractari.

VIAȚA AGRICOLĂ

Timpul s'a menținut ploios, care a împiedicat lucrările de pregătirea ogorului negru și recoltarea păioaselor.

Agricultura, — în această lună s'a terminat prășitul porumbului, cartofilor, floarei soarelui, etc.

In ultima decadă a lunei Iulie s'a început recoltarea păioaselor, care însă a fost întreruptă din cauza ploilor.

Din ogorul negru s'a lucrat până la sfârșitul lunei Iulie suprafața de 44.700 hectare, adică 75 la sută.

Se recoltează varza timpurie și castraveții, precum și trufandalele ca: roșii, ardei, vinete.

S'a continuat combaterea puricilor apăruți la varză, sfeclă și ridichi, întrebuințând 670 kgr. praf de tutun și 350 kgr. leșie de tutun.

In curs de recoltare mere de vară, visini și caise, peri. S'a continuat stropirea la pomi contra molilor.

Se continuă stropitul al 2-lea la vita nobilă.

Se continuă plivitul și udatul orezăriilor iar situația generală este următoarea:

	Suprafața însămânțată	Suprafața rămasă	Suprafața comprom.
Ferma Duca Vodă	30 ha.	12 ha.	18 ha.
Obștea Nr. 296 Acmeccetca	14,2 ha.	13 ha.	1,2 ha.
Obștea Nr 297 Nezamajure	9 ha.	7 ha.	2 ha.
Obștea Nr. 298 Novo Cantac	11 ha.	7 ha.	4 ha.
Obștea Nr. 299 Tvetcevo	7 ha.	7 ha.	—
	71,2 ha.	46 ha.	5,2 ha.

S'a continuat cu organizarea hergheliilor raionale pentru creșterea tineretului și a hergheliei județene dela Poltava.

S'a expediat la Rasdelnaia, un număr de 50 vaci de lapte de rasă roșie cu 1 taurag și 100 oi cu 2 berbeci rasa metis karakul, pentru formarea parcului de animale.

In cursul lunei Iulie s'a expediat în țară și la Odesa 4.846.928 kgr. de diferite produse agricole, după cum se vede din tabloul alăturat.

In luna Iulie s'a început seceratul cerealelor, care a stagnat circa 10 zile din cauza ploilor.

S'a procurat cu mijloace proprii curele de transmisiune, pânze pentru combaine, deasemenea piese de schimb și cauciucuri pentru tractoare.

Fiecare fermă a primit sare pentru nevoile ei.

A început recoltatul mierei de albine și s'a făcut roirea artificială, înzestrându-se prisăcile cu stupi noui în proporție de 10 la sută.

In domeniul zootehniei, se continuă cu selecțiunea reproducătorilor și tineretului.

Fiecare fermă a fost înzestrată cu pui de găină dela incubator care s'a desvoltat frumos — în total 100 bucăți.

S'a început valorificarea zarzavaturilor și fructelor dela ferme printr'un magazin central la Golta și care dă rezultate frumoase.

S'a început campania de reparare a silozurilor și punctelor de colectare ale cerealelor din județ.

La silozul Bradievca s'a pregătit terenul pentru construirea ramurei de cale ferată ce duce dela gară la clădirea silozurilor.

La celelalte întreprinderi din județ s'au început lucrările de reparație ale clădirilor acestor întreprinderi, iar serviciul mașinelor prin organele sale a dat toate îndrumările tehnice necesare.

La ferma de stat Basarabia clădirea băii a fost prefăcută în garaj. Deasemenea s'a întocmit un proect de garaj al M. T. S.-ului din Iasenovca.

S'a expediat din județul Tulcin prin gara Jaravievca, cantitatea de 30.000 kgr. mangal care s'a repartizat printre raioanele județului Golta.

Autocoloana Prefecturii a transportat din raionul Dumanevca circa 800 tone de cereale. Au fost supuși la examen 10 șoferi cari au reușit și au obținut permisele de conducere.

Această perioadă de timp s'a caracterizat printr'o sporire efectivă a produselor, în special a producției de unt și brânză de oi.

Untul colectat din județ, se depozitează la Congelator — unde avem în prezent peste 70 tone unt afară de cele 20 tone expediate la Tiraspol în cursul lunei Iulie.

In cursul lunei Iulie 1943, s'au ținut cursuri de vară pentru învățătorii ucrainieni, la 2 centre și anume: Golta și Vradievca.

La aceste cursuri au luat parte învățătorii ucrainieni din raioanele Golta, Dumanevca, Vradievca și o parte din raionul Liubasevca.

S'au inspectat aceste cursuri de mai multe ori dându-se instrucțiuni de felul cum trebuie să se lucreze la aceste cursuri.

Tot în cursul acestei luni s'a început cursurile la școlile din județ.

DESCHIDEREA UNEI MARI INTREPRINDERI COMERCIALE ROMÂNEȘTI LA ODESA

De curând s'a deschis la Odesa o mare întreprindere comercială „Transpress", pentru difuzarea publicațiilor românești și pentru intensificarea comerțului de librărie și editură.

Intreprinderea „Transpress" umple un gol de mult simțit și prin ireproșabila sa organizație, are un rol foarte important ca agent al culturii românești în Transnistria.

Coproprietarii firmei, d-nii Cassian Mihăilescu și Bujescu sunt doi curagioși și temerari români, cari aci la Odesa fac adevărată operă de cultură prin difuzarea zilnică în cele mai îndepărtate colțuri ale provinciei a publicațiilor și cărților românești.

După câteva luni întreprinderea „Transpress" a reușit prin munca și perseverența d-lor Mihăilescu și Dujescu să inaugureze și un magazin de librărie în str. Deribas, dând prin aceasta un frumos exemplu de muncă și pricepere românească în Transnistria.

Duminică 12 Septembrie a avut loc o slujbă religioasă la care au luat parte d-nii: prof. universitar Berechet, Horațiu Ionescu, șeful presei din Transnistria, Mihăilescu Cassian și Dujescu, proprietarii întreprinderii; Florin Andrei, secretar de presă la guvernământ; Gh. Ionescu dela Misiunea Ortodoxă; Petrovici, Crujescu, etc.

După slujba religioasă s'a servit invitaților o masă la hotel „Londra".

LITERATURĂ

PEŞTERA PUSTNICULUI

Povestire de I. AGÂRBICEANU

Se spune că schimnicii cei cuviosi au uneori semne în visurile lor, când e să li se întâmple un lucru deosebit. Într'o noapte pustnicul Pafnuţie visă că trecea pe-o cărare cunoscută de el, prin făgetul cel bătrân dela poalele munteluí. Deodată, pe-o ramură a fagului pe sub care chiar trecea, auzi vorbă omenească. Răsturnă capul pe spate şi văzu o gadină numită râs, dar nici urmă de om.

— Aruncă-mi o prăjină, cucernice! As sări mai sus şi nu mai pot se auzi din nou cuvânt omenesc

Pafnuţe privi mai bine. Copacul era mare şi stufos. Poate se va ascunde vreun pui de om. Glasul era subţire ca de copil. „Poate se teme de mătă". Îşi zise pustnicul, şi cu priviri agere cercetă stufişul. Însă, afară de gadină, nu descoperi nimic.

— Aruncă-mi prăjina, se auzi din nou.

— Ce nevoie ai de prăjină, tu care sai din cracă în cracă, şi de pe un copac pe altul? Să nu luăm în desert numele lui Dumnezeu, zise mirat peste fire Pafnuţe, înţelegând că mâta aceea, cţărată sus, vorbeşte.

— Tot sărind am căzut şi mi-am rupt amândouă picioarele de dinainte. Aruncă-mi prăjina, rogu-te.

— Asta e altă socoteală, răspunse Pafnuţie, fără a se mai mira de nimic. Şi privind la pământ văzu o prăjină lungă. O ridică şi râsul o prinse în colţi.

Nu se ştie cum, răzimat în ea, sări pe cea din urmă creangă, iar de acolo dintr'o singură aleptare căzu la picioarele bătrânului. Însă acum nu mai era râs, ci un cerb de doi ani.

Cerbul se alipi de pustnic, se frecă de tundra lui, îl privi cu ochii umezi şi, mugind scurt, o luă la goană pierzându-se în desimea codrului.

Pustnicul se trezi din vis, pipăi în jur şi văzu că-i pe patul lui de cetină de brad, pe vatra peşterii. Nu mai putu aţipi toată noaptea. Se gândi mult, apoi zise în sinea lui:

— Eu n'am avut până acum semne în vis. Dar acesta, din mila Domnului un semn trebue să fie.

Şi îşi aminti, pe rând, semnele ce se arătaseră în vis părintelui său sufletesc Ilarion, şi despre care îl povesti în cei din urmă ani ai vieţii. Asemăna visul lui cu acestea, se întorcea de pe o coastă pe alta, şi iar îşi zicea.:

— Din mila Domnului, un semn trebue să fie şi acesta.

Şi după ceea ce s'a petrecut cu bătrânul în urma semnelor avute, încerca să tălcuiască şi visul său. Dar nu putea să dea de un capăt.

— Semnul meu e încurcat, îşi spunea el. Şi râs, şi cerb. Mâta e o gadină răpitoare, se hrăneşte cu vărsare de sânge. Cerbul e boul lui Dumnezeu, nu face rău nimănui. Apa şi focul, cum vor sta împreună?

Cunoştea din ce-i povestise Ilarion, că semnele din vis, ca şi proorociile, nu se pot tălmăci înainte de împlinirea lor. Şi totuşi se încăpăţâna să afle ce se ascunde sub semnul din visul lui.

Se lasă pe cetina aşternutului şi se gândi. Dar somnul îl cuprinse degrabă, şi nu se mai trezi până la ojină. Sări drept în sus, nu se putu dintru început descurca dacă e dimineaţă târzie ori se apropie seara. Ieşind din gura peşterii şi văzând soarele, se cruci. Era târziu să mai poată pleca la râpa lui. De i-ar rămânea vreme până la sfinţit să-şi poată face, cel puţin canonul de obşte, aşezat între răsăritul şi apusul soarelui. „Iată ce mi-a făcut mâta şi cerbul", suspină mânios pustnicul şi, fără să se mai gândească la izvor sau rădăcini, se apucă de mătănii şi de toată rânduiala lui zilnică.

Era o înserare cu aer tare, plin de miresme. Răcoarea creştea din ceas în ceas, şi albastrul cerului parcă se înălţa mereu. Nu-l mai ajungeau nici cetinele ce împungeau din brazii piscurilor cele mai înalte. Când negurile nopţii începură să învăluie trunchiurile brazilor, era frig în lege.

Totuşi cucernicul din singurătate era nădugit şi gâfâia când îşi isprăvi canonul. Îl lungi anume, bătu, cu sutele, mai multe metanii pentru a se pocăi şi de mândria ce se apropiase iar de el, şi pentrucă adormise peste zi nu-şi făcu, la vreme, rânduiala lui pustnicească.

Târziu se coborî la izvor. Întâi se gândi să se pedepsească şi să nu bea apă rece, dar se temu, cum era ars de sete, să nu aibă iar visuri cu semne în somn.

Coborînd pe poteca ştiută i se păru că aude ca o mărăială. Se opri, nu mai auzi nimic. Porni şi, iată, iar se ridică până la urechea lui, şi încă mai tare mărăitul acela.

— Este cineva în primejdie, îşi zise Pafnuţie şi grăbi pasul. Se opri pentru a asculta cât trebuia ca să nu piardă laturea din care venea glasul. Trecuse de mult pe lângă izvorul din crăpătura din stâncă, dar nu se opri să-şi stâmpere setea. Glasul era tot mai desluşit. Era geamăt de om, stins, ca de de altă lume.

— Cine s'o fi rătăcit prin huceagul ăsta?, se întreba pustnicul ajungând în desime mare, şi despicând-o vârtos cu trupul aplecat înainte. Ce păcate l-au adus pe aici? Sau ce încurcături ale Diavolului?".

El stupi în stânga, îşi făcu semnul izbăvirii, şi înainta nu fără îngrijorare. Îi trăzni prin minte că ar putea să fie nu bărbat, ci muiere. Ce s'ar face el atunci? De bună seamă trebuia s'o ajute, nu o putea lăsa în gura morţii. Dar după tămăduire, ce ar face cu o cătrinţă la peşteră? Aşa că ar fi un lucru nemaipomenit? El e bătrân, şi chiar dacă n'ar fi, dela întâiul păcat săvârşit în copilărie, nu s'a mai gândit la celea ale lumii. Dar în peşteră nu putea rămânea. Nu-i locul muierii în singurătatea codrului.

Tot frământându-se şi cu sufletul, pentru a se linişti, şi cu trupul, pentru a-şi face loc prin desime şi întuneric, auzi deodată, geamătul lângă sine, mai stins de cum îl auzise din depărtare.

Se aplecă la dreapta şi desluşi suman şi cioareci de lână, şi opinci în picioare. Trupul era căzut de-alungul, cu faţa în muşchiu. Nici tresărire de viaţă nu era în el. Numai sunetul stins, plângăret, care se ridica din când în când.

Pafnuţie îngenunche, îl întoarse încet pe o dungă, apoi pe spate, îl pipăi, îşi plecă urechea pe pieptul lui şi ascultă. Inima bătea abia simţit. Ochii tânărului erau închişi cu pleoape grele. Obrajii îi erau palizi, pământii, ca la mort. Nu simţi nimic câtă vreme îl pipăi şi cercetă Pafnuţie.

— E leşinat, zise cu glas tare pustnicul, şi după ce îşi făcu o cruce, îl ridică cu uşurinţă pe străin şi-l luă în braţe, ca pe un copil. Nu-i putea bănui vârsta. Nu i-ar fi dat cincisprezece ani după greutatea trupului. Capul tânărului se bălăbănea pe umărul lui Pafnuţie, semn că nu ieşise din leşin.

Pustnicul grăbi cu el la izvorul cunoscut. Orice boală ar avea, apa rece nu putea să-i fie de stricăciune. Îl întinse pe iarbă verde şi începu a-l stropi, uşurel, uşurel, cu stropi din izvor. În gând, omul lui Dumnezeu murmura o rugăciune.

Isi făcu din nou cruce, stropind mereu pe fecioraş. În clipa aceea tânărul deschise ochii şi îi închise iar. Suspină din adânc şi gemu: „mamă". După un răstimp se întinse, deschise ochii iar, şi îl pironi mirati la bărbosul din faţa lui.

— Să nu-ţi fie frică, flăcăiaş. Sunt un slujitor al Domnului Dumnezeu. N'am să-ţi fac nimic rău.

Tânărul trăgea întins cu urechea la surâsul izvorului. Il vorbea, din ochi înviaţi deodată.

— Apă? Întrebă Pafnuţie.

— Apă! Gemu încet, cu un zâmbet abia mijit, necunoscutul.

Pafnuţie îi aduse apă în pumni Străinul bău cu lăcomie şi mai ceru. Nu putea bea bine din pumni, şi omul lui Dumnezeu se dojenea că n'a plecat dela peşteră cu ulciorul în mână, ca alte dăţi. Află o coaje de brad pe care o cumpăni să ţină apă, şi tot trecea dela izvor la flăcăiaşul cel străin şi-l adăpa.

— Mare flacără arde în tine, măi românaşul meu, zise Pafnuţie zâmbind, văzând că nu-l mai poate sătura.

Tânărul avu puteri să se ridice şi să şeadă.

— Mare, oftă el. Dacă nu mă aflai d-ta, moşule, n'azi mai fi băut apă dela izvor. M'au părăsit puterile şi nu mai puteam ajunge la izvor.

— Da' cum? Tu cunoşteai izvorul? Il întrebă pustnicul mirat foarte.

— Nu-l cunoşteam, dar îi auziam, sub înserare, murmurul. M'am târît pe brânci cât am putut. Groaznic mă arde în măruntae.

Tânărul vorbi cu glas împuţinat deodată:

— Nu sunt. Şi păru că iar îl cuprinde leşinul.

— Pe semne nici de mâncat n'ai mâncat azi nimic. N'am văzut la tine straiţă.

— N'am mâncat de trei zile moşule. Dar acum mi-am prins inima cu apa acestui izvor.

Pafnuţie se întunecă deodată. Îşi aduse aminte că n'are nimic de mâncare. Şi ştia că pe unul care a ajunat trei zile nu-l poate hrăni cu rădăcini de ierburi.

— Pe semne te-ai rătăcit, flăcăiaşule. Dar nu înţeleg cum ai plecat de-acasă fără merinde, la munte.

Tânărul se uită cu sfială la bătrân şi zise:

— Dacă dumneata, moşule, eşti pustnicul dela peşteră, nu m'am rătăcit. Am ajuns la ţintă. Da, adevărat e, merinde nu mi-am luat.

— Nu! Să începi cu laptele. Cunosc eu când e vorba de ajun lung. Ce trebue să ia omul când mănâncă mai bine. La oala şi bea, dar încet, câte o înghiţitură. Alţiel e prin mejdie să se încurce matele. Pe urmă mâine, ori poimâine, vei trece şi la cas. Laptele ce va rămâne îl vom fierbe, să ţină mai mult dulce.

Străinul se supuse. Sorbea încet câte o înghiţitură, şi curajul îi sporea, căpătând limbă.

— Înainte cu patru zile am băut iarăşi lapte şi jintiţă, la o stână. Şi cas am mâncat şi mămăligă bună.

Pafnuţie îşi aduse aminte de cei spusese tânărul mai înainte: că venea anume la peştera căţugărului.

— Spui că nu eşti din satele de la poala munţilor.

— Nu! Sunt de departe.

— Păi, dacă eşti de departe, dela cine ai auzit tu vorbindu-se de această peşteră a pustnicului?

— Se vorbeşte şi pe la noi.

— Şi, de bună seamă, păcurarii dela stână ţi-au spus încătrău să apuci către această peşteră.

— Ei mi-au spus, da' numai unul bătrân, ştia mai bine. Il tot oprea pe ceilalţi din vorbă, şi tot arăta cu mâna pe unde să merg.

— Şi, dacă ai plecat de acasă fără merinde, nu s'au gândit nici ei că nu-i lucru creştinesc să te trimită fără straiţă în nepătrunsul codrilor?

Necunoscutul nu răspunse. Mai sorbi odată din lapte şi rămase mut. Căzuse pe gânduri.

— Şi cum te chiamă pe tine, flăcăias?

— Nichifor Preda, părinte.

— Bine, Nichifor! Dar să ştii, Nichifore, băiatule, că eu nu sunt părinte. Eu nusunt ieromonah, cum a fost înaintaşul meu Ilarion, ci un biet pustnic.

—De aceea o să-ţi spun ca şi până acum: moşule, deşi încă nu eşti plecat de bătrâneţe.

— Bine, moşule, să-mi spui, cât vei sta pe aici.

— Dar mi-ar plăcea să-ţi zic pe nume.

— Eu sunt pustnicul Pafnuţie, flăcăias.

— Moş Pafnuţie, zise tânărul zâmbind. Moş Pafnuţie, eu, după Dumnezeu, dumitale trebue să-ţi mulţumesc că sufletul iar şi grăiesc.

— Ba, toată mulţumirea lui Dumnezeu, fiule Nichifor. Că de nu eram acasă, puteai să gemi jos în vale. Şi, chiar aici la izvor, dacă nu era laptele din tufă, n'aveam ce-ţi da de mâncare. Cine l-a pus pe ciobani să aducă chiar acum lapte şi cas? Dumnezeu i-a povăţuit. Deci Lui să-i mulţumim.

Nichifor Preda îşi făcu cruce după pustnic, şi mişcă din buze.

— Acum să mergem la peşteră să te odihneşti. Se apropie miezul nopţii. Acolo vei mai bea lapte, ba ţi-oi lua şi-o felioară de cas.

Porniră îndată pe cărare. Dar la vreo zece paşi Nchifor se clătină. Bătrânul îl sprijini.

Puse deoparte oala cu lapte, pâinea şi casul, şi luă pe flăcăiaş în braţe. Acela se sbătu puţin, rusinat de-atâta lume. Ştiu eu, băiete ce fac! Mai este drum până la peşteră. Singur, cu picioarele tale, nu vei putea ajunge. Iar aici nu poţi dormi. La noapte, poate, brumează.

Nichifor nu se mai împotrivi. Şi, în timp ce înceapea să se petrească dincolo. Tineri şi tinere ieşeau din dormitoare şi se aşezau într'un colţ. Câte un nou venit îşi încerca oasele la un fus de fier. Vorbeau numai în şoaptă, dar nu ca să nu trezească pe cineva din somn, pentru că locuitorii casei erau ei şi ei erau toţi de faţă. Ceilalţi erau prea puţini şi prea duceau aceeaşi viaţă, ca să se sfiască. La acel ceas se risipiseră pe la treburi. Uitându-mă numai la ceata lor, care creştea mereu, n'am băgat de seamă ce a fost că au tăcut deodată, aproape două sute câţi erau, ca în biserică. Intre ei, acolo la mijloc, se strecurase un preot tânăr, iar cântecul era Tatăl Nostru, prelung şi cu scări, cum îl ştie muzica noastră bizantină. Nu cred să mai aud vreodată un alt Tatăl Nostru, atât de sguduitor, nici în vreo biserică mulţită în nestemate. Cum l-am auzit în biserica aceea cu cerul acoperământ, din curtea liceului lui Duca Vodă de la Tiraspol. Era ca o greblă de aur care culegea din văzduh toate urletele care-l spuncaseră, împotriva lui Dumnezeu şi a mostenirii strămoşilor. Dacă începeau vreodată îngerii cântecele noastre de laudă, acolo trebue să fi fost pălcuri-pălcuri nevăzute, luând fiecare notă şi purtând-o mai departe.

Un asemenea cor am ascultat la Rămniţa, El nu cânta cântece sfinte. Precumpăneau fetele instruite pe două rânduri lungi şi cu câte un mănunchi scurt de băeţi, pe patru rânduri, la cele două capete, ca nişte catarame. Conducătorul se săltase pe un scaun, ca să fie văzut de toţi. Mişca mâinile încet şi aproape de piept, par'că anume ca să nu fie zărite decât de coriştii şi să rămână ascunse celorlalţi. Dar ce puteri se desfăşurau din acele mişcări ferite şi ce vânturi de sunete ne impresionau venite din toate părţile! Era ca un cântec al neamului întreg, izbucnit la marginea pământului nostru dela Miază-Noapte şi ca o mărturie de credinţă, mai tare decât orice scris şi decât orice hrisov. Se auzeau deasupra Nistrului ecourile lui. Nu-l ascultăm numai noi, ci toate popoarele dimprejur. Nu era numai un cântec, ci un suflet de sute şi sute de ani, care se răcea deodată auzit. Soarele de asfinţit se aşternea pe apă şi întindea dedesubt o podea de aur. Iram ca printr'o cămară împărătească a neamului românesc. De câte ori ne năvăleşte îndoiala, să ne aplecăm urechea, ca să deosebim prin sgomotele vieţii cântecul acela al moldovenilor dela Rămniţa şi să ni se întoarcă încrederea.

Emanoil Bucuţa

Dincolo de Nistru

(Urmare din pagina I-a)

dintâi. Lăsaţi însă şi sălile unde au fost adunate urmele Societăţii de Istorie şi de Antichităţi, înmormântarea acestor cercetări ştiinţifice, care au dus la Muzeul de astăzi: printre înmormântori stă la locul de cinste principele moldovean Alexandru Sturza. Pe un covor negru, cu izvoade aidoma cu ale covoarelor moldoveneşti, dar pe care directorul Muzeului îl crede ucrainean, priveşte bătrânii oameni şi peste vremuri Puşkin, al doilea mare poet exilat pe acest tărâm sălbatec. Lăsaţi şi atelierul şi sala de depozit, unde zac mai alege vase sfărâmate de Naukratis şi de Fikerilura ca la Histria noastră şi meşteri încearcă, umplând cu ipsos locurile goale, să le facă ceeace au fost odată. Zadarnică ostenală. Vasul rămâne numai o cârpoală, ca şiţe ţări lovite de istorie şi pe care oamenii de stat caută, ajutându-se cu armate şi tratate, să le recâştige. Opriţi-vă în sala Polovţilor sau a Cumanilor. Par'că toate celelalte nu au fost aşezate numai ca să le facă înţeleasă pe aceasta. Toate se adăstesc împrejurul ei ca împrejurul unui miez de întuneric.

Se mişcă, la lungul pereţilor, nişte statui posomorâte. Au fost tăiate dintr'o piatră de margine de stepă, verde întunecată. Sunt regi fără nume, sunt făpturi de credinţă păgână şi de vis hiperboreal, sunt şi una şi alta, nu ştiu. Ce ştiu este că sunt îngrozitoare, gata să pornească, mute şi neoprite, şi să sfrobească totul sub pasul lor de cremene. Poate că au fost odată chipuri, care au avut asemănare cu cineva de pe pământ. Le-ai fi putut vorbi, jertfi şi îmbuna. Astăzi nu mai seamănă cu nimeni şi nu mai sunt decât nişte puteri tainice ale singurătăţii fără margini. De acolo, scuturându-şi de pe umeri straul de pulbere în care le-a căutat târnăcopul iscusit al arheologului, pot să plece spre Miazăzi, ca un vâscol. Au plecat şi altădată şi am fost la două degete de pieire. Directorul Muzeului ne lămureşte şi mai departe, cu acelas glas neînfiorat despre locurile unde au fost găsite, despre părţile simbolice de îmbrăcăminte. El nu vede ce vedem noi, tot acest blestem al unei lumi care se pune pe neaşteptate în mişcare spre mările calde şi ispitea milenară a civilizaţiei Soarelui. Dacă am putea numai să ne uităm dela o parte la această revărsare, care vine la aceleaşi răstimpuri, şi dacă n'am fi aşezaţi chiar în drumul ei! Cavalerii aceştia Poloţi sau Cumani se cheamă, ca pietrele din Bucegi, scobite în tot felul de bătaia vânturilor şi care privesc în zare de pe înălţimi, ca un popor de uriaşi: babe, Babele verzi umplu Muzeul de arheologie din Odesa. Ar trebui săvârşite în el, ca să nu mai lasă şi să-şi deschidă cale peste neamurile, pe care Dumnezeu le-a cuibărit în faţa lor. Numele pe care îl poartă vine de departe şi n'are izvor în femeile bătrâne şi în bunicele noastre sprijinite în toiag, încărcate de amintiri şi de iubire, ca o îngrădire de trecut în jurul oamenilor. Este un nume de distrugere şi de moarte, trimis între noi de Asia fără început şi fără sfârşit.

Am urcat în susul Nistrului până la Rămniţa, ca să mă simt înconjurat de ai mei, păstraţi pe acolo mai feriţi de suvoaele istoriei. Dinspre Răsărit se desfăşoară ogoare şi iar ogoare. Cât bate ochiul, case nu se văd. Câmpul înalt se prăbuşeşte pe alocuri şi scoate la iveală albia sgrunţuroasă de piatră de var pe care şade tot acest pământ. Drumul, ţinut de culme, nu ne lasă să descoperim satele care sunt aşezate la apă, dedesubtul nostru. Numai din când în când, fluviul ne arată spre Apus şi dincolo de el Basarabia. Printre rămăşiţele de codru scânteiază acoperişul vreunei mănăstiri. Te ajunge până aici o undă de pace şi de rugăciune. Ţi-i teamă să asculţi de partea ceastălaltă, de unde poate nu vinţărăţi de greeri şi glas de buruieni de stepă, ci tropot depărtat de cavalcade ale primejdiei. Câte un moldovean ese la marginea satului şi se uită după noi cu mâna streşină la ochi. Pe aceste locuri a trecut o echipă de culegători de folklor, care s'au trezit cufundaţi ca într'un val, căzut la adânc, de viaţă de demult românească. Am citit şi eu câteva cântece. Sunt lucruri proaspete şi tari, care la noi s'au pierdut. Alţi culegători de melodii au umblat cu aparatele lor ciudate printre aceşti oameni şi au luat pe suluri cerate şuşinul de dragoste al fetelor şi isbucnirile de vitejie ale flăcăilor. Burada bătrânul, călătorul pe la toţi românii şi pătruns şi pe aceste locuri, unde îndemna cu scripca lui la destăinuiri, s'ar minuna dacă ar mai fi printre noi. La câte comori s'a dat de urmă. Numele lui nu se păstrează decât în titlul bibliotecii de la Tiraspol al Institutului Transnistrian care a fost mutat la Odesa şi îşi împarte astăzi în cele patru unghiuri averea. Este pe drumuri şi pe aici, aşa cum a fost toată viaţa. Pe aproape s'ar putea întâlni alţi români, aduşi din Cuban şi Transcaucazia, de pe înălţimile verzi, cu şipote la tot pasul, pe unde îşi păşteau turmele. Trebue să se facă din oameni de munte oameni de şes. Caucazul cel mare al Rusiei a fost răsturnat de războiul de pe Pirostrii, unde, sub jar care s'a chemat odată ideia ortodoxă mai târziu ideia panslavă şi acum ideia sovietică, fierbeau atâtea popoare şi popoarele s'au desfăcut unele de altele şi au plecat care încotro.

Am venit în Rămniţa ca să aud unul din cele mai bune coruri ale Transnistriei. În timpul verii s'au adunat şi anul acesta, cum s'au adunat şi anul trecut, sute de învăţători şi învăţătoare dela şcolile noastre dintre Nistru şi Bug, în două serii, una de Iulie şi alta de August, pentru cursuri de o lună, la Odesa ca la Dubăsari, la Rămniţa ca la Ananiev. Am fost martor la câteva. Nu se făcea numai carte grăbită românească, ci o gospodărire în toate ramurile ei, de oameni de şcoală şi de îndrumători de tineret. Intr'o ţară care până eri fusese fără Dumnezeu. N'am să uit niciodată o dimineaţă dela Tiraspol, dinainte să se scoale rânduniile. Programul începea de vreme. Eram gândult într'o odae care dădea în curtea pătrată, mare cât o arie, a liceului Duca Vodă. Ferestrele erau adânci ca de cetate şi cu obloane inculate. Am crăpat unul, numai cât să lase puţină lumină înăuntru şi să poţ privi

„TRANSNISTRIA" în IMAGINI

1. **Domnul Mareşal Ion Antonescu însoţit de d. profesor Gh. Alexianu, Guvernatorul Transnistriei, inspectează o fermă din Judeţul Râbniţa**
2. **Tinere moldovence în pitorescul costum transnistrian**
3. **Doamna Maria Mareşal Antonescu în ultima d-sale vizită în Transnistria**
4. **Intr'un sat românesc, populaţia aşteaptă sosirea d.lui Mareşal Ion Antonescu**
5. **Domnul profesor Gh. Alexianu, Guvernatorul Transnistriei, se închină în faţa criptei eroilor dela Dalnic**
6. **Invăţătoare moldovence la cursurile de limba română din Odesa**

ŞTIRI DIN ŢARA

■ *Guvernământul Transnistriei face cunoscut că toate autorizaţiile de trecerea Nistrului eliberate anterior datei de 1 Sept. 1943 şi neîntrebuinţate până astăzi sunt anulate.*

■ *Marele Stat Major aduce la cunoştinţa celor interesaţi că cererile şi actele necesare pentru amânările de studii pe anul 1943—1944, se pot depune la cercurile teritoriale respective până la 20 Octombrie 1943.*

■ *A încetat din viaţă, în urma unei scurte şi chinuitoare suferinţe, profesorul Octav Botez, titularul catedrei de Istoria literaturii române, dela facultatea de litere şi filosofie din Iaşi.*

■ *In acţiunea de combatere a tuberculozei, pe care o duce ministerul sănătăţii s'au terminat şi s'au construit sanatorii noui având 4000 de paturi, pe lângă cele 4500 de paturi cari se găseau în funcţiune în 1940. Pe lângă sanatoriile solide clădite s'au făcut, după modele experimentate în străinătate, sanatorii populare construite în lemn.*

Două sanatorii de acest fel s'au achiziţionat la Vaslui şi Tecuci. Ele vor adăposti şi îngriji în condiţii civilizate un număr de 300 bolnavi fiecare.

■ *In ziua de 23 c., a părăsit România o delegaţie a conducerii tineretului român extraşcolar şi premilitar, cu destinaţia Germania ca să vizitze organizarea şi funcţionarea unităţilor premilitare ale Reichului.*

■ *Duminecă, 26 Sept., ca încununare a săptămânii sportive organizate de O. S. R., s'a sărbătorit pe stadionul A. N. E. F. din Capitală, „Ziua Sporturilor" în prezenţa d-nei şi d-lui Mareşal I. Antonescu, Conducătorul Statului, a d-lui prof. univ. I. Petrovici, ministrul culturii, general Şova, ministru subsecretar de stat al marinei, gen. Emil Pălăngeanu, comandantul M. T. R., etc.*

■ *Se aduce la cunoştinţa tuturor persoanelor cari au o funcţiune în cadrul apărării pasive — organe de conducere sau execuţie — că nu vor putea părăsi localitatea, decât cu o prealabilă aprobare dată de organele A. P. locale (Comandantul Zonei, Subzonei sau Sectorului A. P. respective).*

■ *Joi 23 c., s'a pus piatra fundamentală a noului spital din Bârlad, în prezenţa d-nei Maria Mareşal Antonescu, a d-lui prof. dr. P. Tomescu, ministrul sănătăţii şi a unui numeros public, în frunte cu autorităţile şi intelectualii din localitate.*

■ *Ministrul de comunicaţie al Germaniei, dr. Dorpmüller a părăsit ţara. Inaltul oaspe a plecat în Bulgaria.*

■ *S'a suspendat navigaţia pe Dunăre între Oltenita şi Zimnicea.*

■ *In Monitorul Oficial a apărut un decret-lege pentru înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea „Institutului militar muzical" din Bucureşti.*

■ *La cimitirul Ghencea din Bucureşti, s'a oficiat o slujbă religioasă la mormântul generalului Ioaniţiu, fostul şef al Marelui Stat Major, dela a cărei moarte s'au împlinit 2 ani.*

■ *Inspectorii de românizare s'au întrunit într'o conferinţă discutând noul plan de organizare a oficiului.*

■ *La fabrica de material de protecţie a armatei a fost sfinţită o troiţă ridicată în amintirea lucrătorilor morţi în războiul contra bolşevismului.*

■ *In târgul Iveşti (Tecuci) a fost sfinţită o biserică monumentală ridicată prin grija şi contribuţia băneasca a ofiţerilor şi trupei din Divizia I Gardă.*

■ *Concursul naţional de aeromodele a fost amânat la 15—20 Octombrie 1943.*

■ *In întreg municipiul Bucureşti şi suburbane a început activitatea premilitară.*

■ *La examenul de bacalaureat teoretic ţinut în Septembrie c., au reuşit 1261 candidaţi, din 2010 câţi s'au prezentat.*

■ *Căpitanul rez. din aviaţie C. Cantacuzino a doborît dela începutul războiului cu ruşii 23 avioane sigure şi 11 probabile.*

■ *Profesorul Leonte Moldovanu, fost preşedinte al Senatului, a încetat din viaţă.*

■ *Directorul spitalului „Sf. Spiridon" din Galaţi a mulţumit printr'o călduroasă scrisoare trimisă domnului Marşal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, pentru alocaţia de 60 milioane lei dată pentru acest spital.*

■ *Inspectoratul sanitar al Capitalei a dat dispoziţii tuturor medicilor şcolari să aplice cu stricteţe toate măsurile profilactice şi să intensifice vaccinarea anticoarlatinoasă şi antidifterică a tuturor copiilor între 1—14 ani.*

■ *Pianistul român Dinu Lipatti a dat câteva recitaluri la Stockholm, obţinând aplauzele unanime ale auditorilor.*

■ *Viza livretelor şi carnetelor militare a fost prelungită până la 30 Septembrie.*

■ *Direcţia C. F. R. a dispus ca toate transporturile de cereale şi făină să fie însoţite de autorizaţii de transport.*

■ *La 10 Octombrie se va inaugura o expoziţie de pictură şi sculptură în cadrul „Săptămânii Olteniei".*

■ *D-na Elena Ivănescu şi d. dr. Ion Ivănescu au fost citaţi pe naţiune de d. Mareşal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, pentru că au înfiinţat, înzestrat şi susţinut pe cont propriu un cămin de zi în com. Vida-Viişoa.*

ŞTIRI DE PESTE HOTARE

■ *D. Mareşal Pétain, după ce a depus un buchet de flori pe monumentul comemorativ al morţilor din războiu din Vichy, a aprins torţa simbolică şi a dat semnalul plecării purtătorilor, ce o vor duce, prin Lyon, Limoges şi Clermont-Ferrand, în tot cuprinsul Franţei.*

■ *După cum anunţă ziarele, fiica cea mai mare a Regelui Italiei şi soţia fostului guvernator al Romei, contesa Iolanda Calvi di Bergolo, a sosit la Geneva însoţită de cumnatul ei şi de cei patru copii ai ei.*

■ *In Franţa, patru sute cinci sferi şi şase de sate şi oraşe devastate de războiu vor fi în curând reconstruite; o sută şaizeci şi nouă de urbaniţii au şi întocmit planurile necesare a căror realizare pe teren se va efectua cu ajutorul financiar al statului francez care va consacra în acest scop cinci sau şase miliarde de franci.*

■ *La o şedinţă de lucru a direcţiei naţionale a propagandei partidului naţional socialist, d. dr. Goebbels a făcut o expunere asupra principiilor permanente ce stau la baza războiului pe care îl poartă Germania.*

■ *După trădarea guvernului Badoglio şi după fuga preşedintelui de consiliu albanez, s'a constituit la Tirana un comitet naţional albanez care a luat conducerea responsabilă a statului albanez, rămas fără conducere şi ameninţat de o stare de anarhie.*

■ *Comitetul de direcţie al partidului comunist suedez a decis Vineri reorganizarea şi amplificarea presei comuniste în Suedia.*

■ *Ducele Mussolini a numit în postul de subsecretar de stat la ministerul afacerilor străine pe fostul ministru al Italiei la Cairo, d. Serafino Mazzolini.*

■ *Mitropolitul Lituaniei a făcut declaraţii în legătură cu situaţia bisericii în Uniunea Sovietelor, spunând între altele că bolşevismul caută să dea impresia, atât credincioşilor de pe teritoriul sovietic cât şi celor din restul lumii, că biserica ar fi acum complect liberă în Uniunea Sovietelor. Pentru a da această impresie, bolşevismul face diferite concesii bisericii, urmărind prin aceasta scopuri propagandistice în străinătate.*

Dar aceste concesiuni observă mitropolitul Lituaniei, nu sunt altceva decât o manevră tactică, camuflând adevăratele intenţii ale bolşevismului, un şiretlic de propagandă prin care se încearcă încă odată înşelarea poporului rus şi a opiniei publice mondiale. La sfârşitul războiului, bolşevismului va reîncepe imediat persecuţiunile.

■ *Un convoi german a fost atacat în după amiaza zilei de Sâmbătă de 40 avioane aruncătoare de torpile şi de distrugere în largul coastei olandeze, nu departe de Polder.*

Au fost lansate torpile şi au fost aruncate bombe.

Şase din avioanele inamice au fost doborâte şi alte trei au putut fi observate în flăcări la întoarcere.

Un vas din convoiul german a primit o lovitură directă şi a trebuit să fie remorcat spre coastă.

■ *Pierderile nord-americane în apropiere de Salerno, până la data de 15 Septembrie, se ridică la 3.497 morţi, răniţi şi daţi lipsă.*

■ *O declaraţie a Fuehrerului, cu privire la poziţia Norvegiei în Europa, a fost comunicată Duminică în faţa conducătorilor „frontului naţional" norvegian de către d. Quisling, preşedintele consiliului de miniştri.*

Voinţa neclintită a Fuehrerului este ca, după sfârşitul victorios al luptei, să vadă o Norvegie naţională şi socială liberă şi autonomă.

Oraşul Bauvais din Franţa a fost bombardat de avioane anglo-nord americane. Un mare număr de case particulare, o şcoală şi clădirea asigurărilor sociale au fost distruse. Se semnalează 21 de morţi, 35 grav răniţi şi 175 răniţi mai uşor.

■ *Puternice formaţiuni ale aviaţiei japoneze au bombardat cu succes Duminecă bazele înaintate ale aviaţiei americane din China chungkinghezd.*

■ *„Buletinul Armatei" din Statele Unite, spune că a fost luată hotărârea de a încredinţa generalului Marshal un nou post şi că generalul Eisenhower va lua locul lui Marshal, ca şef al Marelui Stat Major.*

■ *M. S. Regele Suediei, ţinând o cuvântare la Stockholm, a spus, între altele, că armata populară a lui numită „apărări prin voluntari", compusă din sute de mii de cetăţeni suedezi, constituie un element de cea mai mare importanţă al sforţărilor suedeze pentru menţinerea independenţei patriei şi a libertăţii.*

■ *Corespondentul din Londra al ziarului „Stockholms Tidningen" scrie că sunt de aşteptat noui schimbări în sânul guvernului britanic.*

■ *Preşedintele Roosevelt a comunicat ziariştilor că s'a creat un nou departament în Oficiul chestiunilor extraordinare ce privesc domeniul imediat al competenţei preşedintelui.*

Noul departament poartă numele de „Administraţia economică externă" şi va fi condus de d. Lee.

Mersul evenimentelor

Situaţia fronturilor

Pe frontul de răsărit, forţele germane au ocupat noui poziţii, căşunând pas cu pas, prin lupte crâncene, grele pierderi inamicului. In cadrul tacticei defensive şi de scurtare a frontului au fost părăsite o serie de centre după ce fuseseră distruse toate instalaţiile militare: printre cele mai principale sunt Novorosisk, Poltava şi Smolensk.

Intr'un articol intitulat „Câştig de forţe prin apărare", ziarul „Voelkischer Beobachter" din Berlin, caracterizează astfel situaţia:

Este hotărîtor faptul că un front foarte lung şi deci slab oupat, a fost schimbat în ultimile săptămâni printr'o linie mai scurtă, mai masată şi mai dinsă şi că astfel forţe importante pot să fie menajate şi folosite ca rezervă. Se va vedea în curând că retragerea germană din Răsărit, prin care, în adevărat, s'a pierdut un teren important, va avea drept rezultat o întărire a forţei germane".

O încercare de debarcare sovietică la Temriuk, în Cuban, şi alta pe coasta Mării de Azov au fost zădărnicite de grupări ale forţelor române şi germane.

Pe frontul italian, care urmează o linie ce începe dela Salerno, trece prin Eboli, Potenza, Altamura şi ajunge la nord de Bari pe coasta Adriaticei, lupte mai violente se desfăşoară în sectorul Salerno. De aci, anglo-americanii au pornit bătălia pentru cucerirea oraşului Neapole, pe care se pare că germanii sunt ferm hotărîţi să-l apere cu toată îndârjirea, nu numai spre a păstra această poziţie, dar şi pentru a provoca pierderi cât mai simţite adversarului. Sunt de aşteptat, în general, lupte mari în Italia.

După ce au evacuat Sardinia, trupele germane s'au retras pe insula Corsica, unde sunt acum angajate în bătălii cu forţe franceze venite din Africa de nord, împreună cu unităţi nord-americane.

Un apel al mareşalului Graziani

Mareşalul Graziani, ministru de războiu în noul guvern alcătuit de d. Mussolini, a rostit la radio o cuvântare, adresată poporului italian. El a spus că „a luat puterea spre a spăla ruşinea trădării de pe drapelul naţional". A înfierat acţiunea mareşalului Badoglio şi în ce priveşte Regele a declarat că prin fuga Sa, şi-a călcat jurământul.

In cuvinte simţite, mareşalul italian a cerut poporului să se pună pe lucru pentruca libertatea naţională să fie reîntronată.

Noua ordine juridică a statului

Cu prilejul vizitei la Inalta Curte de Casaţie şi Justiţie, ministrul dreptăţii, d. I. C. Marinescu a rostit o cuvântare în faţa celor mai înalţi magistraţi ai ţării. D-sa a înfăţişat directivele de reorganizare a justiţiei, izvorite din ideia de Drept şi Dreptate ce însufleţeşte tot programul de primenire, pe toate tărâmurile, al d-lui Mareşal Antonescu.

Prin noua lege de organizare judecătorească, a spus d. ministru, se vor întinde garanţiile inamovibilităţii magistraţurii şi se va îmbunătăţi situaţia slujitorilor dreptăţii.

Albania independentă

La Tirana s'a alcătuit un consiliu naţional albanez, întemeiat pe principiul independenţei Albaniei. La cererea acestui consiliu, el a fost recunoscut de guvernul Reichului, care s'a declarat gata să colaboreze cu guvernul provizoriu albanez.

Calea Finlandei

Ministrul de finanţe al Finlandei, d. Vaino Tanner, într'un discurs pe care l-a rostit la o adunare muncitorească — d-sa este unul din conducătorii muncitorimii finlandeze — s'a referit şi la zvonurile privitoare la o pace separată a ţării sale. Desminţind categoric aceste zvonuri, d-sa a spus că întrucât s'a dovedit că este imposibil să se trăiască în pace cu Uniunea Sovietelor, Finlanda a trebuit să se apere. Unicul duşman al Finlandei este Rusia, cu toate celelalte state ea doreşte să aibă relaţii prieteneşti. Finlanda continuă lupta, pentrucă ea trebue să se apere. Increderea deplină pe care a acordat-o unanimitatea parlamentului guvernului, în privinţa politicii externe, e dovada cea mai grăitoare a solidarităţii naţionale, pe care nici o intrigă n'o poate sfărâma.

Suveranitatea statului papal, neatinsă

Din sursă germană s'a anunţat că intrarea trupelor germane în Roma n'a adus nici o ştirbire suveranităţii şi integrităţii statului papal, cum încearcă să inducă în eroare opinia publică mondială, propaganda inamică.

Dimpotrivă, cele „sunt respectate în plin volum". Asupra Cetăţii Vaticanului şi a locuitorilor ei îşi exercită înalta stăpânire numai Suveranul Pontif, Papa Pius XIII.

Societatea Naţională de Editură şi Arte Grafice „DACIA TRAIANA", Bucureşti, str. Sărindar 5-7-9, înmatr. sub Nr. 150/942 la Reg. Of. Comerţului Bucureşti. Tipărită la 28.IX.1943